

**INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK OCH
SPECIALPEDAGOGIK**

Vems intressen, ditt, mitt eller allas!

Genom kartläggning synliggör och gör vi barnen delaktiga i sin utveckling och sitt lärande.

**Lena Dahl
Catharina Bondesson**

Kurs: Kvalitetsarbete genom aktionsforskning (PDA107)
Nivå: Avancerad nivå
Termin/år: HT/VT/2015-2016

Innehållsförteckning

Förutsättningar	4
Verksamhetsbeskrivning:	4
Val av aktionsforsknings område.	4
Processen	5
Kartläggning	5
Frågeställning	5
Aktioner	5
Inskolningssamtal Aktion 1	5
Kartläggningssamtal Aktion 2	6
Föräldraenkät Aktion 3	6
Verktyg	6
Kartläggning av barnen	6
Intervjuer	6
Loggbok	6
Kartläggningssamtal	7
Föräldraenkät	7
Resultat	8
Analys	8
Barnintervjuer	8
Tankekarta	8
Kartläggningssamtal	8
Föräldraenkät	9
Kartläggning av intressen	9
Kartläggning av trivsel	10
Kartläggning av samspel	11
Slutsatser	12
Reflektion	13
Gemensam reflektion	13
Lenas individuella reflektion	14
Catharinas individuella reflektion	15
Referenslista	16

Bilagor.....	17
Bilaga1 Föräldrabrev	17
Bilaga2 Tankekarta inskolningssamtal	18
Bilaga3 Blogginlägg	19
Bilaga4 Barnintervjuer	20
Bilaga5 Tankekarta kartläggningssamtal.....	21
Bilaga6 Föräldraenkät.....	22

Förutsättningar

Verksamhetsbeskrivning:

Förskolan ligger ca 1 mil öster om Varberg och är en kommunal förskola med en avdelning. Förskolans närmiljö består av ett mindre antal villor samt en kyrka som gränsar till skog, åkrar och ängar. Barngruppen består av 20 barn, 1-4år. Hösten 2015 arbetade det tre förskollärare, en på 100 %, två på 60 %, en barnskötare på 100 % och en kokerska/lokalvårdare på 70 %. Efter nyår slutade en förskollärare och en barnskötare och ersattes av två nyexaminerade förskollärare på 100 % vardera och en barnskötare på 60 % totalt 3,8 tjänst i barngrupp. Personalgruppen har kvalitetstid 3,5h varannan vecka på torsdag förmiddag då fast personal från kvalitetspolen ansvarar för barngruppen.

Förskolan profilerar sig sedan många år tillbaka med en Reggio Emilia inspirerad verksamhet. Denna filosofi stämmer bra överens med förskolans människosyn då vi utgår från barnens kompetenser, erfarenheter och lust att lära. Vi arbetar projektinriktat i mindre grupper efter barnens intressen och formar vår miljö för att stimulera och uppmuntra barnens självständighet.

Val av aktionsforsknings område.

Arbetslaget har under kvalitetstid diskuterat flera utvecklingsområden som vi har känt skulle vara relevanta för vår verksamhet. Då barngruppen och organisationen är väl fungerande ansåg vi att strukturen i det teoretiska och administrativa var det område som vi behövde aktionsforska kring. De områden som vi kartlagt var barnens enskilda portfolio, förskolans blogg samt utformning av utvecklingssamtal. Nylund, Sandback, Wilhelmsson, Rönneman (2010) beskriver vikten av att ringa in områden som arbetslaget tillsammans ser som utvecklingsområden genom kartläggning. Därefter redogör hon för hur ett utvecklingsområde väljs ut och en ny tankekarta görs utifrån detta område.

Då vi är kritiska till den handledningsmall som Varbergs kommun har tagit fram för utvecklingssamtal (2014) valde vi att aktionsforska kring detta område. Vi känner att den inte lyfter mål som vi anser vara mest intressanta och relevanta utifrån vårt Reggio Emilia inspirerade arbetssätt och tankesätt. Mallarna för utvecklingssamtal och verksamhetsplan känns också svårarbetade och vårdnadshavarna hade stora svårigheter att svara på det frågeformulär som ingick.

Processen

Kartläggning

Vi valde att aktionsforska kring vår struktur av utvecklingssamtal. Enligt läroplanen (Skolverket 2010 s.13) ska arbetslaget ”föra fortlöpande samtal med barnens föräldrar om barnets trivsel, utveckling och lärande både i och utanför förskolan samt genomföra utvecklingssamtal” Tidigare har vi följt en årsplanering där utvecklingssamtal är planerade att börja i mars men då detta aldrig har fungerat har vi ibland suttit in i juni. Samtalet har först och främst varit en sammanfattning av barnets utveckling och lärande under det gångna året där även enskilda mål har tagits upp. Dessa mål har inte varit levande i verksamheten och många gånger blivit generella för hela barngruppen. Vårt visionsarbete i området lyfter områden som kreativitet, miljö, lärande, demokrati, självkänsla, socialkompetens och hälsa, som är några av de stora grundtankarna i Reggio Emilias pedagogiska filosofi. Vi vill att dessa områden skall genomsyra vår verksamhet och även vårt utvecklingsarbete.

I vår tankekarta av utvecklingssamtal utgick vi från områden som vad, när, hur och vem. Vad som är relevant att synliggöra inför ett utvecklingssamtal dvs. dokumentation och kartläggning? När vi vill att utvecklingssamtalen skall ske, två gånger per läsår? Hur kan vi skapa ett nytt hanterbart material? Vem/vilka som skall delta i utvecklingssamtalen, dvs. göra barn och vårdnadshavare mer delaktiga?

I barn och utbildningsförvaltningens plattform för Varbergs förskolor (2014) beskrivs hur förskolan ska arbeta för att ge varje barn bästa förutsättningar ”Verksamheten utgår alltid från barnens behov och förutsättningar och barnen har inflytande över verksamhetens innehåll. Genom att lyssna in, observera barngruppen och föra dialog med föräldrarna anpassas det pedagogiska innehållet, arbetssättet och lärmiljön.” Med hjälp av vårt utvecklingsarbete vill vi ge barnen och föräldrarna inflytande över verksamheten, genom att kartlägga barnens intressen, trivsel och samspel för att sedan kunna ge bästa förutsättningar för utveckling och lärande.

Frågeställning

Frågeställningen för vårt utvecklingsarbete har formulerats för att göra utvecklingssamtalen mer levande i verksamheten.

Frågeställning: Hur kan vi genom kartläggning och föräldrasamverkan utforma verksamheten, utifrån det enskilda barnet?

Aktioner

Inskolningssamtal Aktion 1

I vår första aktion valde vi att göra en tankekarta (bilaga 2) med fyra rubriker som samspel, hälsa/rörelse, intressen och trivsel. Vi valde att använda denna tankekarta för våra sex nyinskolade barn istället för att ha ett inskolningssamtal. Samtliga vårdnadshavare fick hemskickat en inbjudan (bilaga 1) med punkter att reflektera över och förslag på dag och tid. Pedagogerna hade i förväg fyllt i tankekartorna efter sina reflektioner kring dessa barn och

sedan hade vi samtalet med vårdnadshavare för att komplettera och lägga till ytterligare. Efter varje samtal reflekterade pedagogerna i en gemensam loggbok för att kunna utvärdera tankekartans rubriker och svårigheter. Efter första tillfället reflekterade vi över att vi behövde vara mer tydliga kring vem som sagt vad och vi valde då att använda oss utav olika färger för pedagoger och vårdnadshavare.

Kartläggningssamtal Aktion 2

I vår andra aktion valde vi att göra en ny tankekarta (bilaga 5) till de barn som inte ingick i aktion 1, med tre rubriker som samspel, intressen och trivsel. Vi valde att förtydliga våra tankar kring samtalen i ett blogginlägg (bilaga 3), som skickades till alla vårdnadshavare, där vi förtydligade att samtalet var en kartläggning kring barnen och inte ett traditionellt utvecklingssamtal. Vi utformade frågor (bilaga 4) till barnen kring de olika rubrikerna och samtalade sedan med dem kring dessa. Frågorna vinklades både till hemmet och till förskolan. Svaren fördes in i tankekartan tillsammans med pedagogernas reflektioner kring barnen. Nu valde vi olika färger för att markera vem som sagt vad. Slutligen hade vi samtal med vårdnadshavarna för att komplettera tankekartan med deras tankar, detta i ytterligare en färg. Efter varje samtal reflekterade pedagogerna i en gemensam loggbok.

Föräldraenkät Aktion 3

Då vi befann oss i sjukdomstider valde vi att göra om kartläggningssamtalet till en enkät som de skulle kunna besvara hemma för att spara tid och kunna jämföra olika varianter. Tankekartan förändrades (bilaga 6) så att det blev tre tydliga frågor och skickades ut till resterande nio vårdnadshavare. Dessa tankekartor sammanställdes sedan med svaren från samtalen med barnen och pedagogernas kartläggning i den gemensamma tankekartan. Efter varje sammanställning av tankekarta reflekterade pedagogerna i vår gemensamma loggbok.

Verktyg

Kartläggning av barnen

Inför våra barnintervjuer och kartläggningssamtal med vårdnadshavare så gjorde pedagogerna en egen kartläggning av barnens intressen, trivsel och samspel. Pedagogerna utgick ifrån dokumentation, tidigare erfarenheter, observationer och reflektioner kring barnen. Detta fördes in i tankekartan.

Intervjuer

Vi valde att intervjua alla barn från 2 år totalt 14 barn om deras intressen, trivsel och samspel (bilaga 4). Vi försökte välja en lugn miljö som inte skulle styra deras svar eller störa dem. Björndal (2005) lyfter vikten av klimatet som omgärdar intervjusituationen. Här är en lugn miljö och en bra kontakt till den som ställer frågorna viktig menar han. Då flera av pedagogerna var nya på förskolan, utfördes intervjuerna av de pedagoger som barnen känt under en längre tid.

Loggbok

Efter samtliga samtal och intervjuer med barn och vårdnadshavarna fick pedagogerna skriva i en gemensam loggbok. Vi valde att skriva i en gemensam loggbok för att kunna delge

varandra vad som kan vara relevant att skriva om och för att alla skall få en inblick under processen. Där fördes in reflektioner kring upplägg, frågeställningar, samtalssituationen, positiva och negativa erfarenheter. Björndal (2005) menar att vi genom att skriftligt reflektera i en loggbok får en djupare förståelse av något som skett. Loggboksanteckningarna har sedan legat till grund för diskussioner i arbetslaget och i analysarbetet. Utifrån dessa diskussioner har förändringar gjorts mellan de olika aktionerna.

Kartläggningssamtal

Vi valde att använda samtal med vårdnadshavare för att få en tredje bild av barnets intressen, samspel och trivsel från hemmets perspektiv, vilket blev totalt 11 samtal. Samtalet utgick ifrån ett frågeformulär (bilagor 2, 5) som vårdnadshavarna fått inför samtalet. Tankekartans rubriker låg till grund för formuleringen av dessa frågor. Med samtalet ville vi skapa ett spontant samtal som inte skulle ta lång tid utan kunde genomföras i samband med lämning eller hämtning.

Föräldraenkät

Vi utgick ifrån den tankekartan som vi själva använt i samtalen med vårdnadshavarna, men med tre utvecklade frågor till totalt 9 vårdnadshavare (bilaga 6). Dessa enkäter skickades hem med vårdnadshavarna. Samtliga ifyllda enkäter sammanställdes i den gemensamma tankekartan för varje barn. Björndal (2005) menar att fördelen med enkäter är att man på en kort tid kan samla in en stor mängd information, men att nackdelen är att man inte kan klargöra något som är oklart och reda ut missförstånd.

Resultat

Analys

Vi har under tre månader arbetat med att kartlägga barnens intressen, samspel och trivsel genom barnintervjuer, kartläggningssamtal, föräldraenkäter, samt pedagogernas kartläggning av barnen. Vi har fört ner de svar vi fått i en gemensam tankekarta för varje barn. Involverade förskollärare har också reflekterat i en gemensam loggbok efter varje utfört moment. Materialet har sedan analyserats med hjälp av tankekartor och loggbok. Detta har resulterat i en gruppkartläggning av alla barnens intressen, samspel och trivsel.

Barnintervjuer

Vi gjorde frågor som utgick ifrån tankekartan för att lättare kunna föra in svaren. Utifrån loggboken kunde vi utläsa att barnintervjuerna påverkades av miljön då barnen ofta gav svar utefter vem som befann sig i rummet eller av vad de såg. Även tiden på dygnet kunde påverka svaren då barnen ibland inte var speciellt positiv till att bli intervjuade. De barn som varit lediga en längre tid påverkades också. Intervjusvaren visade att en del barn gav mer detaljerade svar medan andra var fåordiga. Till nästan alla barn utvecklade vi frågorna för att få ett så tydligt svar som möjligt. Vi valde att göra dessa intervjuer med alla 14 barn som var över två år. Då vi skulle börja med barnintervjuerna förändrades personalgruppen helt, vi valde då att göra dessa själva eftersom barnen inte hade någon relation till de nya pedagogerna. Svaren var givande och blev lätta att föra in i tankekartorna.

Tankekartan

Rubrikerna i tankkartan skulle täcka in vår förskolas Vision. Vi började med för många rubriker men insåg efter att ha utvärderat den första aktionen utifrån loggboksanteckningar att vi behövde minska antalet. Vi tyckte att frågan kring hur barnet gillar att röra på sig ingick i barnens intressen och då blev svår att särskilja, så vi valde att ta bort denna fråga inför nästa aktion. Mallen förändrades även då vi vill ha det mer lättöverskådligt och bättre plats för att anteckna. Bara efter första tillfället insåg vi att det var lättare att sortera de olika svaren genom att markera och skriva i olika färger på samma tankekarta vem som sa vad. Avsikten var att få korta svar genom att skriva i tankkartan vilket det blev då vi pedagoger sammanfattade det vårdnadshavaren beskrev, vilket gjorde det tydligt och lätt analyserat.

Kartläggningssamtal

Inskolningssamtalen blev mer privata och handlade om andra saker då detta ersatte inskolningssamtalen. Vårdnadshavarna valde i många fall att komma båda två då de troligen trodde att det var ett mer omfattande samtal. Detta var en gemensam bild vi kunde utläsa i loggboken. Vi valde att förtydliga i ett blogginlägg inför resterande samtal att detta samtal skulle ske mer spontant vid hämtning och lämning, samt att detta endast var ett kartläggningssamtal. Genom att ha samtal med vårdnadshavarna så kunde de utveckla vissa svar som barnen gett och som vi inte kunnat tolka riktigt. Vårdnadshavarna gav även en tydligare bild av intressen och relationer i hemmet. Då en del vårdnadshavare hade svårt att hålla sig till ämnet kunde det ibland dra ut på tiden. Orsaken kan ha varit frågan övrigt som fanns med i brevet och på blogginlägget. De vårdnadshavare som hade erfarenhet av tidigare utvecklingssamtal ansåg att dessa frågor var lättare att förstå och besvara.

Föräldraenkät

Det visade sig vara svårt att få in alla tankekartor snabbt. Några hade även svårigheter att förstå frågorna, då de inte visste om de skulle svara utifrån hemmet eller förskolan. Det var även otydligt om det var barnets eller vårdnadshavarens reflektioner som skulle skrivas ner. Det är vår uppfattning att ett följebrev med tydliga instruktioner och en sista datum för inlämning skulle vara ett bra komplement för vårdnadshavarna, efter att ha utvärderat aktion tre i arbetslaget. De svar som vi har fått har dock varit lätta att läsa och föra över till tankekartan.

Kartläggning av intressen

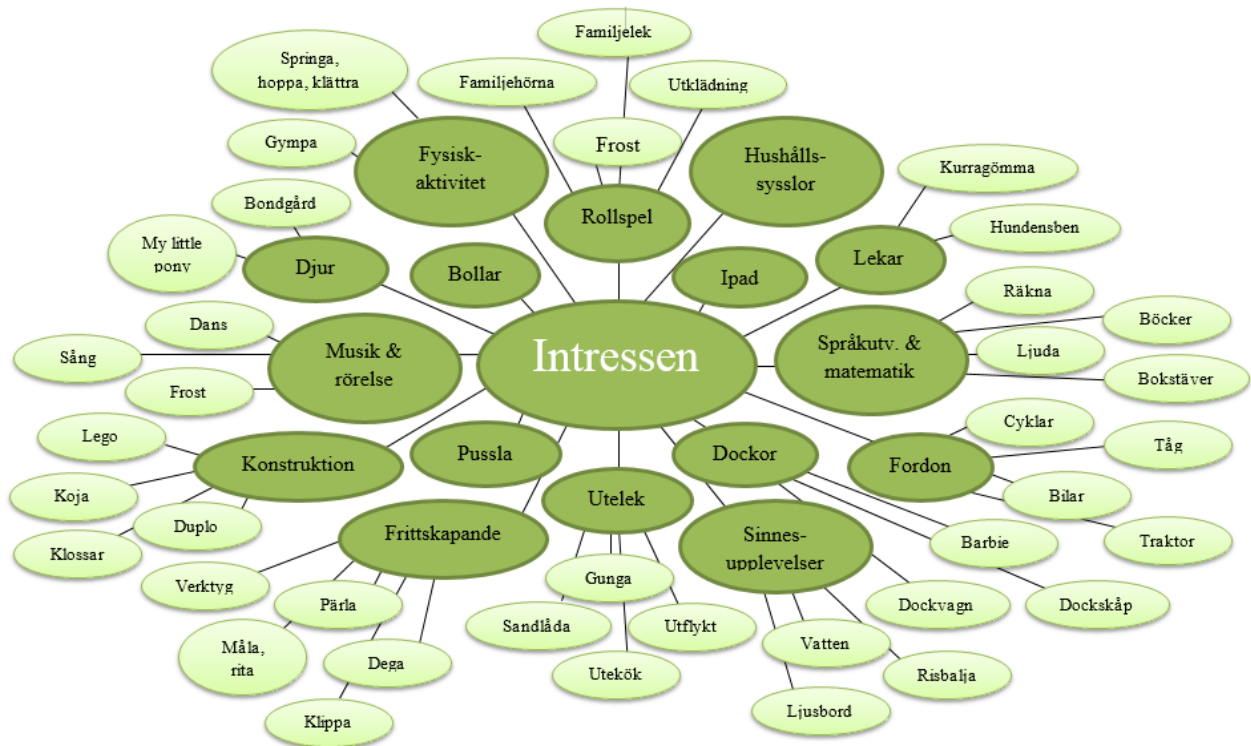
För att tydliggöra och analysera svaren skrev vi ner alla svaren från barnen på gula postitlappar, från vårdnadshavarna på rosa och vit, från pedagogerna på blå. Sedan streckade vi på lappen om flera hade svarat samma intresse. Detta gjorde det överskådligt och tydligt. Nästa steg blev att gruppera intressena i olika grupper som kunde höra ihop. Dessa grupper fördes in i en tankekarta. Där kunde vi utläsa ett stort intresse för fritt skapande, rollspel, fordon och fysiskaktivitet. Från denna tankekarta har vi planerat vårens projekt och andra förändringar i miljön. Resultatet blev projektet "Rulla" där vi möter barnens intressen på många sätt och även vår nya "Restaurang" där samspel och intressen kan förenas.

Första analys av intressen:

Kartläggning av intressen:

Kartläggning av intressen inför Vt 2016

Kartläggning av trivsel

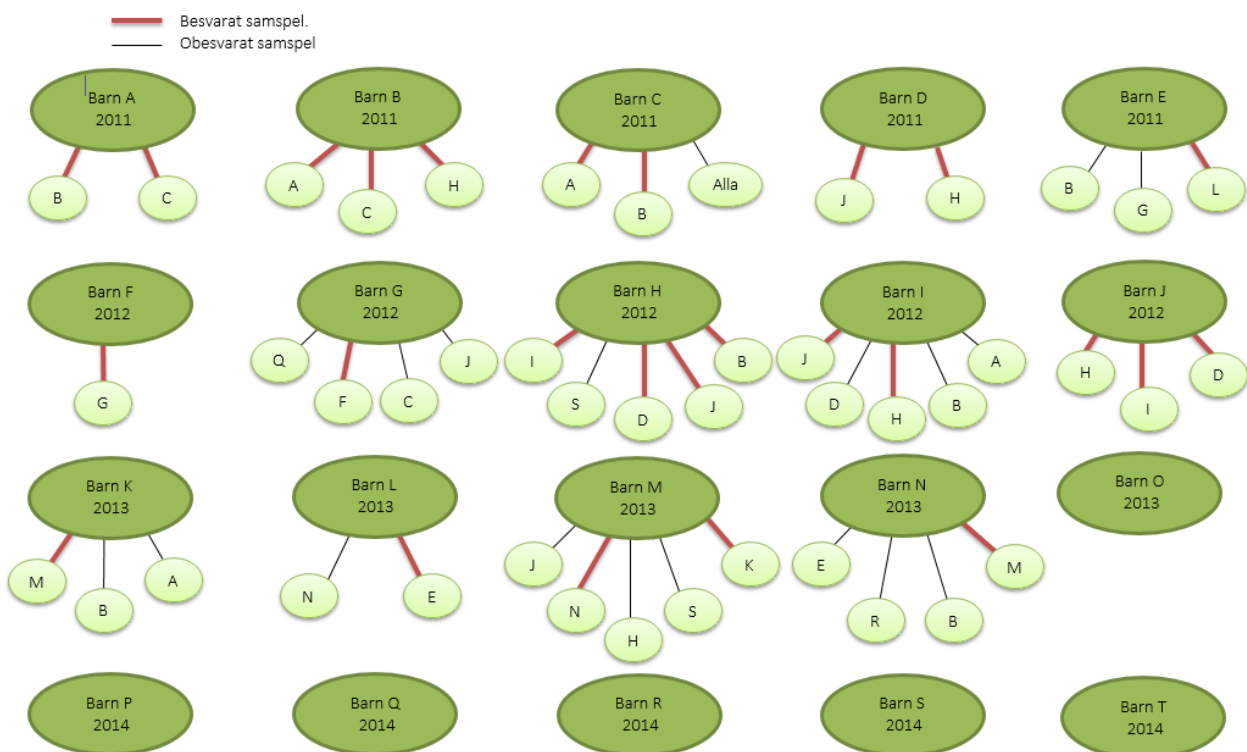
När vi jämförde svaren om trivseln i förskolan tyckte de att det är bra, roligt, tryggt, kul och positivt. Något barn hade svarat att det är tråkigt medan bilden från vårdnadshavarna och pedagogerna är det motsatta. Vår tolkning är att dagsformen och andra omständigheter kan spela in på svaret. Något barn tyckte att det är bra men att det finns något som är mindre positivt, men inte avgörande för helheten. Någon vårdnadshavare ansåg att barnet kanske känner sig färdig i verksamheten och ser fram emot flytten till femårsverksamheten, men trivs ändå.

Kartläggning av samspel

Vi valde att använda oss utav ett stort pappersark där vi kunde strukturera upp alla barnens relationer i egna enskilda tankekartor. Detta gjorde att vi fick en klar översyn av alla barnens samspel. För att förtydliga de relationer som var ömsesidiga så valde vi att markera dem med en annan färg. Vi såg att några barn nämner många relationer som inte är ömsesidiga medan andra har alla besvarade. Några barn har samspel med många barn, medan andra har samspel med några få utvalda. De yngsta barnen på förskolan har främst samspel med material och pedagoger. Vi fick också en inblick i hur det socialt nätverk hemma varierade för barnen. Några har flera kompisar som de leker med hemma, medan andra har ett fåtal eller inga alls. Några har en mycket nära kontakt med en morförälder eller annan vuxen person. Denna kartläggning hjälper oss att förstå barnens sätt att interagera och samspela.

Kartläggning av samspel:

Kartläggning av samspel inför Vt 2016

Slutsatser

Vi har genom detta utvecklingsarbete fått en tydlig bild av barnens intressen, samspel och trivsel. Detta genom att involvera barn och vårdnadshavare i kartläggningen. Vi har genom detta fått möjlighet till att i större utsträckning utmana och möta barnen i deras intressen. Vi kan skapa möten kring gemensamma intressen för att uppmuntra barnen till nya relationer. Åberg, Lenz Taguchi, (2007, s.70) skriver ”Mitt uppdrag som pedagog är att hitta och stödja varje barns intresse och förmåga. Det viktiga och intressanta blir att få syn på barnens olikheter och sedan göra det möjligt för barnen att upptäcka och använda sig av varandras olikheter.” Utifrån vår tankekarta av intressen ser vi dessa likheter och olikheter.

Enligt läroplanen (skolverket 2010 s.11) ska förskolläraren ansvara för ” att arbetet i barngruppen genomförs så att barnen ges goda förutsättningar att bygga upp varaktiga relationer och känna sig trygga i gruppen”. Genom vår kartläggning av barnens samspel med andra barn på förskolan, kan vi få en klarare bild av vilka barn som behöver stöd i att bygga upp fler relationer. Vi kan ge barnen förutsättningar till detta genom att arbeta i mindre grupper i utvalda aktiviteter.

Det enskilda barnets kartläggning hjälper oss att dokumentera barnens utveckling och lärande, vilket kan bilda ett underlag för utvecklingssamtalen vid läsårets slut.

Läroplanen (skolverket 2010 s.15) klargör att ”förskollärare ska ansvara för att dokumentation, uppföljning och analys omfattar hur barns förmågor och kunnande kontinuerligt förändras inom målområdena i förhållande till de förutsättningar för utveckling och lärande som förskolan bidrar med.” Genom vår kartläggning kan vi ge dessa förutsättningar i verksamheten utifrån barnens egna villkor och sedan genom dokumentation följa deras utveckling och lärande.

Även om vi tidigare alltid har byggt vår verksamhet efter barnens intressen och delaktighet så har vi nu kunnat involvera vårdnadshavarna och oss själva på en annan nivå där forskning också ligger till grund. Simonsson, Markström(2013) beskriver det som en teambilning med föräldrarna för att få en gemensam kollektiv bild av barnet, både från hemmet och från förskolan.

I plattformen för Varbergs förskolor (2014) står det att verksamheten skall utgå från barnens behov och förutsättningar, samt att genom att lyssna in, observera barngruppen och föra dialog med föräldrarna anpassas det pedagogiska innehållet och lärmiljön. I vårt utvecklingsområde har vi utfört observationer, dialoger med barn/vuxna och kartläggningar som beskrivs i plattformen, detta gör vår verksamhet demokratisk då barnens behov, intressen och kunskaper ligger till grund för verksamheten.

Reflektion

Gemensam reflektion

Vi har alltid byggt vår verksamhet på barnens delaktighet i form av intressen och demokrati, men nu känns det som att vi fått ett mer tydligt material genom alla de kartläggningar vi gjort. Mårdsjö Olsson (2012) menar att pedagogerna genom att vara öppna för barnens intressen och engagemang, kan utforma verksamhetens innehåll utifrån ett barnperspektiv. Det är detta barnperspektiv som vi eftersträvar i vår verksamhet.

Då det är omöjligt att fånga ett intresse som alla barnen är intresserade av samtidigt har vi ändå kunnat finna den aktivitet eller det ämne som tilltalar flest. Vi har sedan kunnat arbeta kring projektet med många av de intressen som barnen har t.ex. fysiskaktivitet, fritt skapande, utomhusvistelse, konstruktion, rollspel och fordon. Många mål från läroplanen har kunnat uppfyllas då vi i efterhand har reflekterat och analyserat projektet "Rulla".

En stor svårighet har däremot varit att kunna göra alla pedagoger lika delaktiga i aktionerna då arbetslaget ständigt har förändrats och att ständigt introducera ny personal har gjort att vi hela tiden känt att vi tar ett steg tillbaka. Vi har funderat över om handledning kanske hade hjälpt oss i denna situation men kommit fram till att det kanske inte passar under utbildningen då detta ingår i utbildningen. Nylund, Sandback, Wilhelmsson, Rönnerman (2010) skriver hur handledning kan hjälpa pedagogerna att få syn på sina egna kunskaper, erfarenheter och hur viktigt det kan vara att någon utomstående från avdelningen handleder. Detta hade kanske varit en hjälp i vårt arbetslag men styrkan hos oss har varit att vi varit två som har drivit dessa aktioner fram. Däremot tycker vi att det skulle finnas ett nätverk för aktionsforskning i området, så man har en större möjlighet till att reflektera och ha utbyte av tankar och funderingar i framtiden, så som vi har gjort i studiegrupperna i utbildningen.

Vi har kunnat se denna aktionsforskning som en del i ett utvecklingsområde, att förändra och utveckla formen och mallen av hur utvecklingssamtal skall utföras i Varbergs kommun. Vi anser att det verkliga arbetet är det som sker under terminernas gång och inte den slutsumma som ett utvecklingssamtal kan uppfattas som. I vissa verksamheter har utvecklingssamtal varit ett eller det enda mätinstrument av verksamheten som vårdnadshavare har fått ta del av under verksamhetsåret.

Efter att ha läst Steinberg (2008) började vi reflektera över en fråga som vi tyckte att vi saknat och vill tillföra i barnintervjun. Han lyfter vikten av att ställa frågan, vad tycker du att du är bra på? Vidare menar han att "när du ber människor fundera ut vad de är bra på, väcker det en förväntan att de ska få använda sina styrkor". Vi vill lyfta alla barnens styrkor och förmågor i de utvecklingssamtal som vi kommer att genomföra vid läsårets slut.

Lenas individuella reflektion

För mig var det inte ett självklart val att söka mig till aktionsforsknings utbildningen. Jag har läst flera olika Reggio Emilia utbildningar och hade funderingar kring hur jag skulle få ihop Reggio Emilias pedagogiska filosofi och systematiskt kvalitetsarbete genom aktionsforskning. Nu kan jag se flera likheter som kan ge styrka åt varandra. I Reggio Emilia filosofin utgår verksamheten ifrån barnens intressen och aktionsforskningen utgår ifrån verksamheten. En kartläggning bör därför ligga till grund för båda sätten att arbeta.

I aktionsforskningen använder man sig av utvalda verktyg för att observera och sedan analysera de olika aktionerna som utförts. I Reggio Emilia filosofin använder man sig av pedagogisk dokumentation för att barn och pedagoger tillsammans ska kunna analysera vad vi gjort och lärt oss. Ifrån aktionsforskningen har jag fått fördjupad insikt kring analysarbetet och vikten av att systematiskt se på dokumentationen som gjorts och om den ger svar på den frågeställning man utgått ifrån, här är det också av vikt att koppla till styrdokument och teori. Efter varje aktion har vi reflekterat för att sedan kunna planera inför nästa aktion, utifrån den så kallade aktionsforskningsspiralen som beskrivs av Rönnerman (2012). Även här ser jag likheter med Reggio Emilia filosofin där man arbetar utifrån en reflektionsspiral, där projektarbetet förs framåt genom att pedagogerna reflekterar tillsammans kring dokumentation som gjorts under projekttilfällena och sedan planerar vidare genom att utgå från vad som har fångat barnens intresse, vad de har lärt sig eller vilka frågor som blivit obesvarade.

Under utbildningen har jag fått en fördjupad kunskap av alla de moment som ingår i aktionsforskningen. Svårigheten har varit att under ett helt läsår hålla fokus på ett aktionsarbete. Ibland har jag velat skynda vidare, ibland har jag känt mig förvirrad och andra gånger har arbetet stannat upp på grund av oförutsägbara problem, t.ex. sjukdom i barngruppen eller byte av personal. Nu blir det av vikt att hitta en egen modell för hur vårt systematiska kvalitetsarbete genom aktionsforskning skall fortlöpa i förskolan. Det känns bra att vi vid flera tillfällen under utbildningen fått till oss att vi skall hitta vårt eget sätt att arbeta utifrån aktionsforskningsmetoden, då vi inte kommer att ha möjlighet till att avsätta lika mycket tid som vi har kunnat göra under detta läsår. Att vi har varit två pedagoger som gått utbildningen tillsammans från samma förskola ser jag också som en styrka för att hålla aktionsforskningsarbetet levande. I framtiden tror jag att vi kommer att genomföra flera mindre utvecklingsarbeten under ett läsår, istället för att fördjupa oss i ett stort som löper under hela läsåret som vi har gjort nu. Detta kommer då att ge en större bredd på kvalitetsarbetet i förskolan men tyvärr finns inte tidsutrymmet att fördjupa sig på samma vis som vi har gjort under utbildningen. För att få denna tid så måste den stora frågan kring den barnfri tiden, som vi förskollärare skulle behöva ha mycket mer av, lyftas.

Något som också ligger mig varmt om hjärtat är att öka synen på förskolan som professionell. Vi ska vara stolta över vår yrkesroll, visa på det meningsskapande som sker i verksamheten och det systematiska kvalitetsarbetet som sker fortlöpande. Här har jag under kursens gång blivit medveten om det värde aktionsforskningen kan få i detta arbete. Rönnerman (2012) beskriver hur man tar sin utgångspunkt i praktiken. Det är praktiken som formulerar vad man ska studera och vilka frågor man vill få kunskap om. Jag tycker att det är av vikt att alla blir medvetna om sin praktik och att vi genom aktionsforskning kan lyfta det utvecklingsarbete som sker. Genom detta kan vi visa på professionalismen i förskolan.

Catharinas individuella reflektion

Min egen resa i denna utbildning innebär att jag har fått ett nytt verktyg att använda mig utav i det systematiska kvalitetsarbetet. Aktionsforskningen i sig vill jag jämföra med vårt tidigare sätt att dokumentera och utveckla verksamheten och organisationen. Vi har alltid varit bra på att reflektera och utvärdera det som vi har arbetat med och det vi planerar att arbeta med. Grunden till att alltid vara en reflekterande pedagog kommer nog från min lärarutbildning vid Borås högskola. Där fick vi från början lära oss vikten av att skriva i loggbok och att alltid ha en didaktisk frågeställning till det vi gör. Dessutom lyftes vikten av att kritiskt bedöma litteratur eller annan forskning då det inte är allas sanning som skrivs. Jag började som väldigt kritisk till aktionsforskningen men har efter utbildningens gång sett möjligheten att använda detta och hur viktigt det är att man har forskning som styrker ens teorier och arbetssätt. Precis som vi har Reggio Emilias pedagogiska filosofi som en stötspelare i vårt kognitiva arbetssätt. Vårt utvecklingsområde under utbildningen har bara varit en början, det är efter som det verkliga aktionerna sätter igång.

Referenslista

- Bjørndal, C. R. (2005). *Det värderande ögat. Observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber.
- Mårdsjö Olsson, A.-C. (2010). *Att lära andra lära: medveten strategi för lärande i förskolan*. Stockholm: Liber.
- Nylund, M., Sandback, C., Wilhelmsson, B., & Rönnerman, K. (2010). *Aktionsforskning i förskolan – trots att schemat är fullt*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.
- Rönnerman, K. (2012). *Aktionsforskning i praktiken: förskola och skola på vetenskaplig grund*. Lund: Studentlitteratur.
- Simonsson, M., Markström, A-M. (2013) *Utvecklingssamtal som uppgift och verktyg i förskollärarens professionssträvanden i interaktion med föräldrar*. Nordic early childhood education research vol.6, nr12
- Skolverket (2010). *Läroplan för förskolan Lpfö 98*. (Ny, rev. utg.). Stockholm: Skolverket.
- Steinberg, J. (2008). *Professionella samtal – Konsten att leda utvecklingssamtal i förskolan*. Malmö: Gleerups.
- Varbergs kommun, (2014). *Plattform för Varbergs förskolor*.
<http://www.miun.se/siteassets/forvaltning/samverkan/run/run-riksdagar/run-riksdag-2015/presentationer/plattform-for-varbergs-forskolorpdf>
- Varbergs kommun, (2014). *Handledning för utvecklingssamtal och underlag för förskolans verksamhetsplaner*.
https://vinden.varberg.se/barn_och_utbildningsforvaltning/forvaltningsdokument/Handledning_för_utvecklingssamtal_och_underlag_för_förskolornas_verksamhetsplaner_i_Varbergs_kommun_Maj_2014.docx
- Åberg, A., Lenz Taguchi, H. (2007). *Lyssnandets pedagogik – etik och demokrati i pedagogiskt arbete*. Stockholm: Liber.

Bilagor

Bilaga1 Föräldrabrev

Välkommen till ett samtal kring utveckling och lärande

för: _____

_____ den _____ kl. _____

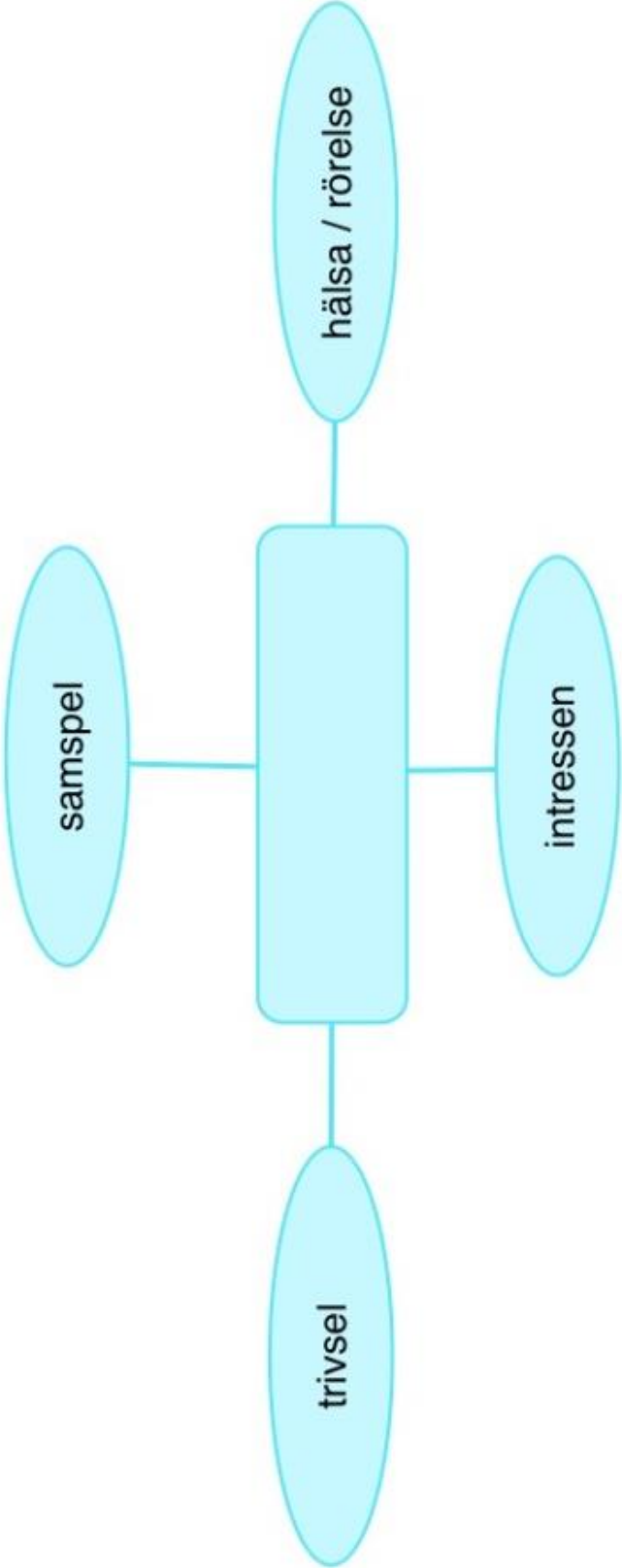
I detta samtal ska vi kartlägga ert barns utveckling och lärande inför vårterminens planering av verksamheten. Dessa frågor är framtagna som en del i vår aktionsforskning kring utvecklingssamtal som är ett underlag för förskolans verksamhetsplan.

Några frågor att fundera på inför samtalet:

- Hur trivs barnet på förskolan?
- Vilka intressen har ert barn?
- Vilka relationer till andra barn har ert barn?
- Hur upplever du/ni kontakten med pedagogerna?
- Hur gillar ditt barn att röra på sig?
- Övriga frågor

Med vänliga hälsningar

Bilaga2 Tankekarta inskolningsamtal

Bilaga3 Blogginlägg

Under våren 2016 kommer Lena och Catharina att fortsätta sin aktionsforskningsutbildning. Denna utbildning ger oss ett nytt verktyg som främjar kvalitetsarbetet i förskolan och hjälper oss att synliggöra utvecklingsområden i verksamheten.

Vi har valt att förändra våra utvecklingssamtal till två olika typer av samtal. Detta innebär att vi i början av terminen har en kartläggning kring barnens intressen, trivsel och samspel. Detta görs med korta samtal på 15 minuter i samband med lämning eller hämtning. I slutet av terminen kommer vi sedan att ha ett utvecklingssamtal där vi kan sammanställa barnens utveckling och lärande utifrån kartläggningen. Kartläggningssamtalen kommer i fortsättningen att ligga i augusti/september för att få ett underlag inför hela läsåret men görs nu för att kunna ingå i aktionsforskningsutbildningen.

Några frågor att fundera på inför samtalet:

- Hur trivs barnet på förskolan?
- Vilka intressen har ert barn?
- Vilka relationer till andra barn har ert barn?
- Hur upplever du/ni kontakten med pedagogerna?
- Övriga frågor

Bilaga4 Barnintervjuer

Barnintervjuer

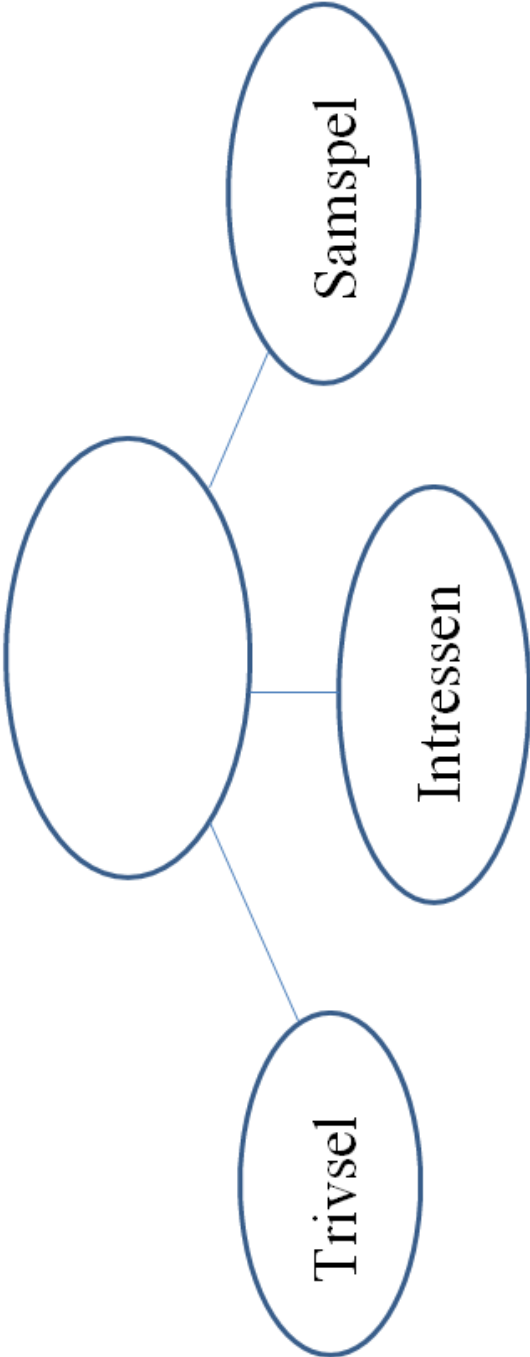
Hur känns det att vara på Förskolan?

Vad gillar du att göra/leka med på Förskolan/Hemma?

Vilka brukar du leka med på Förskolan/Hemma?

Vilka vuxna brukar du be om hjälp på Förskolan?

Bilaga5 Tankekarta kartläggningssamtal

Bilaga6 Föräldraenkät

